

[MOSKWA,] 6 GRUDNIA 1972

6. 12. 72.

Милая Мария Львовна,

от Ваших новостей становится грустно, и остается только надеяться, что до садика дело все же не дойдет. Больше всего было слушать про Аню, но я думаю, что ее необыкновенный дар — это такая сила, которая не даст ей пропасть. Ее еще позовут обратно — только бы она не сдавалась.

Свои дела я представляю себе довольно смутно. С разных сторон до меня доходит информация обо мне, не всегда соответствующая действительности и во всяком случае мало обнадеживающая. Не знаю, имеет ли смысл в таких условиях добиваться командировки, но я скорее всего попробую это сделать.

Спасибо за предложение насчет моей книги; если дела и дальше будут идти так, как они шли до сих пор, я им воспользуюсь.

Из рассказов Бориса я понял, что какая-то моя работа то ли вышла на польском языке, то ли должна вот-вот выйти. Я бы хотел уточнить, идет ли речь о статье про толкования, польский оттиск которой я недавно получил (не знаю, кому говорить «спасибо»), или об *Идеях и методах...*, которые тоже в свое время переводились. Если это *Идеи*, мне бы хотелось получить экземпляр перевода; если нет, было бы хорошо узнать, будут ли все же их издавать в Польше или отказались от этой мысли.

В тексте моего доклада про антонимы, который Вы должны были получить, есть один пропуск: на стр. 27 после первого абзаца, кончающегося сноской 18, должен быть еще один абзац, текст которого я прилагаю. Было бы хорошо сделать это дополнение, если еще не поздно. Кроме того, на стр. 1 ссылка должна быть на другую статью И. А. Мельчука — *К понятию словообразования*, «Изв. АН СССР», Серия литературы и языка, 1967, вып. 4. Простите за беспокойство.

Передайте от меня привет друзьям. Обнимите за меня Аню и пожелайте ей покоя.

Искренне Ваш

Ю. Апресян

Любопытно еще одно обстоятельство, касающееся антонимов всех типов. Слово с чистой основой, если оно используется в значении, представленном в префиксальной основе, всегда ближе или тождественно по смыслу антоониму с семантически более

простым, а не более сложным образующим элементом: *завязывать* = *вязать* vs. *развязывать* (*узел*), *вселять* = *селить* vs. *выселять* (*жильцов*), *налипать* (*на сапоги*) / *прилипать* (*к сапогам*) = *липнуть* vs. *отлипнуть*, *высококачественный* = *качественный* vs. *низкокачественный*, *многолюдный* = *людный* vs. *малолюдный* и т.п. Исключения из этого правила нам неизвестны. Именно по этому в тех случаях, когда слово с более простым антонимообразующим элементом отсутствует, его место занимает слово с чистой основой; ср. *мощный* – *маломощный* (*мотор*), *моральный* – *аморальный* и т.п. Во всех этих случаях большей семантической простоте соответствует большая формальная простота, а большей семантической сложности — большая формальная сложность.

[S t e m p l e:] 1) Москва, 7 XII 72. 2) Warszawa, 11 XII 72. 3) Warszawa, 12 XII 72.

Rkp i masz. Arch. IBL PAN, k. 2 i koperta. — Dopisek masz. na połowie kartki. — Miejsce wg stempla.

Przekład polski

6. 12. 72.

Najmilsza Mario Lwowna,

od nowości Pani robi się smutno i pozostaje tylko mieć nadzieję, że do przedszkola rzecz jednak nie dojdzie. Strasznie przykro było słuchać o Ani, ale ja myślę, że jej niezwykłym darem jest taka siła, która nie pozwoli jej zginąć. Jeszcze ją wezwą z powrotem — tylko by się nie poddawała.

O swoich sprawach mam wyobrażenie dosyć mgliste. Z różnych stron dochodzi do mnie informacja o mnie samym, nie zawsze zgodna z rzeczywistością, w każdym razie przynosząca mało nadziei. Nie wiem, czy ma sens w takich warunkach walczyć o delegację, jednak najprawdopodobniej spróbuję to zrobić.

Dziękuję za propozycję co do mojej książki; jeśli sprawy nadal będą iść tak, jak do tej pory, ja z niej skorzystam.

Z opowieści Borysa zrozumiałem, że jakaś moja praca albo wyszła po polsku, albo lada moment wyjdzie. Chciałbym uściślić, czy chodzi o artykuł na temat definicji, którego odbitkę po polsku niedawno otrzymałem (nie wiem, komu powiedzieć „dziękuję”), czy o *Idiei i metody...*, które także w swoim czasie były tłumaczone. Jeśli są to *Idiei*, chciałbym

otrzymać egzemplarz przekładu; jeśli nie, dobrze byłoby dowiedzieć się, czy będą one wydane w Polsce, czy też zrezygnowano z tego.

W tekście mojego referatu o antonimii, który Pani powinna była otrzymać jeden fragment jest opuszczony: na str. 27. po pierwszym akapicie, który kończy się odsyłaczem 18, powinien być jeszcze jeden akapit, którego tekst załączam. Dobrze byłoby dodać to uzupełnienie, jeśli jeszcze nie jest za późno. Oprócz tego na str. 1. odsyłacz powinien dotyczyć innego artykułu I. A. Mielczuka — *K poniatiju słowoobrazovanija*, „Izw[iestija] AN SSSR”, Serija literatury i języka, 1967, wyp. 4. Przepraszam za kłopot.

Proszę pozdrowić ode mnie przyjaciół. Niech Pani uściska ode mnie Anię i życzy jej pokoju.

Szczerze oddany

J. Apresjan

Ciekawa jest jeszcze jedna okoliczność odnosząca się do antonimów wszystkich typów. Wyraz zawierający sam temat (gdy występuje w znaczeniu, w którym występuje też temat prefiksalny) jest zawsze albo bliższy, albo identyczny co do znaczenia z antonimem utworzonym za pomocą prostszego elementu derywacyjnego, nie zaś z antonimem utworzonym za pomocą elementu bardziej złożonego: ros. *zawiazywati' = wiazati' vs. razwiazywati' (uziel)* (*zawiazywać = wiązać vs. rozwiązywać (węzeł)*), *wsielati' = sieliti' vs. wysielati' (żylcow)* (*dawać mieszkanie, zasiedlać vs. wysiedlać (mieszkańców)*), *nalipati' (na sapogi)/ prilipati' (k sapogam)/ = lipnuti' vs. otlipati' (przyklejać się (do butów) = kleić się vs. odklejać się)*, *wysokokacześciennyj = kacześciennyj vs. niskokacześciennyj* (*wysokogatunkowy = gatunkowy vs. niskogatunkowy*), *mnogoludnyj = ludnyj vs. małoludnyj* itp. Wyjątki od tej zasady nie są nam znane. Dlatego, gdy nie istnieje antonim utworzony za pomocą prostszego elementu, jego miejsce zajmuje wyraz złożony tylko z tematu. Por.: ros. *moszcznyj — małomoszcznyj (motor) (silny (motor) — o małej sile)*, *moralny — amoralny* itp. W tych wszystkich wypadkach większej prostocie semantycznej odpowiada większa prostota formalna, a większej złożoności semantycznej — większa złożoność formalna.